מהדורה למורה – שאלה 5 – "ליבי במזרח": תרגול תשובה (עולים)

דף התרגול מלמד לענות על השאלה בנוסח בגרות צעד אחר צעד: פירוק השאלה, תכנון, טענה–ביסוס–הסבר–סיכום, ובדיקת תשובה חלשה לפי המחוון. מומלץ לעבוד עם עמוד השאלה באתר ועם עמוד היצירה "ליבי במזרח".

מסלול עולים: גרסת עולים: מילון מילים בראש הדף, הוראות קצרות בעברית פשוטה, מחסן מילים להשלמות. מומלץ לעבוד בזוגות ולאפשר שימוש במילון.

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	מה צריך לעשות בתשובה?	א – להסביר כיצד הניגודים מבטאים את מצבו הנפשי של הדובר, ומהי ההכרעה בסוף השיר
2	כמה ניגודים כדאי לבחור ולנתח בתשובה?	ב – שניים לפחות
3	מספיק לכתוב "יש בשיר ניגודים", בלי להסביר מה כל ניגוד מבטא.	לא נכון – צריך להסביר איזה רגש או מצב כל ניגוד מבטא.
4	"דביר" הוא קודש הקודשים במקדש, ולא סתם אדמה.	נכון
5	לפי המחוון, החלק ששווה הכי הרבה נקודות הוא ה___ – דוגמאות מדויקות מהיצירה (8 נקודות).	ביסוס
6	איזה משפט הוא משפט הטענה הטוב ביותר לתשובה?	א – השיר בנוי כולו על ניגודים שממחישים נפש קרועה, ובסופו הדובר מכריע לטובת ציון.
7	איך בנוי השיר?	ב – שאלות של מצוקה ← הכרעה בסוף
8	מספרו את השלבים לפי הסדר.	הסדר הנכון: ד → ג → ה → א → ב

#	שאלה	תשובה / כיוון
9	חברו כל דוגמה למה שהיא מוכיחה.	1–ב, 2–ד, 3–א, 4–ג
10	כתבו משפט אחד: מה אתם רוצים להוכיח?	השיר בנוי כולו על ניגודים, והם ממחישים נפש קרועה: הגוף בספרד והלב בציון. בסוף השיר הקרע מוכרע – הדובר מוכן לוותר על כל טוב ספרד כדי לראות את עפר המקדש החרב.
11	כתבו תשובה: אילו ניגודים יש בשיר? מה הדובר מרגיש? מה הוא מחליט בסוף?	טענה: הניגודים ממחישים קרע, והסיום מכריע לטובת ציון. ביסוס: לב/גוף, מזרח/מערב, חבל/כבל, קל/יקר (ציטוט קצר). הסבר: כל ניגוד מגביר את הקרע; שאלות רטוריות ← קביעה. המחוון (25 נק׳): טענה 5, ביסוס 8, הסבר 7, מושגים 3, מבנה ולשון 2.

כרטיס יציאה – כיוון

טענה ← ביסוס ← הסבר ← סיכום. ניגוד: לב/גוף, מזרח/מערב, קל/יקר – מבטא קרע וגעגוע.

לוודא

- נוסח השורות בדף בלי ניקוד – לוודא מול המקראה.

הדף מתאים לעמוד "שאלה 5 – "ליבי במזרח": תרגול תשובה" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

שאלה 5 – "ליבי במזרח": תרגול תשובה – דף התלמיד/ה

מסלול: עולים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

מילים שכדאי לדעת

מילה	הסבר בעברית קלה	English
טענה	המשפט הראשי שאתם רוצים להוכיח	claim, thesis
ביסוס	הוכחות מהיצירה לטענה	evidence
הסבר	קישור בין ההוכחה לטענה: למה היא מוכיחה אותה	explanation
סיכום	משפט סוגר שחוזר לטענה	conclusion
מחוון	רשימת הדברים שבודקים בתשובה, עם נקודות	rubric
מילת הוראה	הפועל בשאלה שאומר מה לעשות (הסבירו, הראו)	task word
ציטוט	מילים מדויקות מהיצירה, במירכאות	quotation
ניגוד	שני דברים הפוכים זה מול זה	contrast
דובר	ה"אני" שמדבר בשיר	speaker

חלק א' – מפרקים את השאלה

קראו את השאלה. סמנו תשובה אחת.

מחסן מילים: ביסוס

1. מה צריך לעשות בתשובה?

א) להסביר כיצד הניגודים מבטאים את מצבו הנפשי של הדובר, ומהי ההכרעה בסוף השיר

ב) לכתוב את קורות חייו של המשורר

ג) לתאר את ספרד

ד) לתרגם את השיר לעברית של היום

2. כמה ניגודים כדאי לבחור ולנתח בתשובה?

(א) אחד בלבד (ב) שניים לפחות (ג) אף אחד – מספיק לסכם (ד) את כל המילים בשיר

3. מספיק לכתוב "יש בשיר ניגודים", בלי להסביר מה כל ניגוד מבטא. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

4. "דביר" הוא קודש הקודשים במקדש, ולא סתם אדמה. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

5. לפי המחוון, החלק ששווה הכי הרבה נקודות הוא ה_____ – דוגמאות מדויקות מהיצירה (8 נקודות).

6. איזה משפט הוא משפט הטענה הטוב ביותר לתשובה?

(א) השיר בנוי כולו על ניגודים שממחישים נפש קרועה, ובסופו הדובר מכריע לטובת ציון.

(ב) השיר כתוב בעברית ויש בו שש שורות. (ג) הדובר אוהב את ספרד.

(ד) בשיר יש מזרח ומערב.

7. איך בנוי השיר?

(א) קביעה ← שאלות (ב) שאלות של מצוקה ← הכרעה בסוף (ג) סיפור עם דמויות ודיאלוג

(ד) שאלות בלבד, בלי תשובה

חלק ב' – מתכננים את התשובה

סדרו, חברו בקו, מיינו.

8. מספרו את השלבים לפי הסדר.

	שלב	**מספר בסדר (1, 2, 3...)**
א	הראו את המעבר משאלות להכרעה בבית האחרון	
ב	סכמו: מה השיר אומר על געגוע וזהות?	
ג	בחרו שני ניגודים – צטטו מילים ספורות מכל אחד	
ד	טענה: "השיר בנוי על ניגודים המבטאים..."	
ה	הסבירו: איזה רגש כל ניגוד מבטא?	

9. חברו כל דוגמה למה שהיא מוכיחה.

#		**האות שלי**		**התאמה**
1	"לבי במזרח ואנכי בסוף מערב"	____	א	גם ציון וגם הדובר כבולים בשלטון זר
2	"איך אטעמה את אשר אוכל"	____	ב	לב מול גוף – מרחק שהוא גם נפשי

#		האות שלי		התאמה
3	"ציון בחבל אדום ואני בכבל ערב"	____	ג	הכרעה ערכית: עפר המקדש יקר מכל טוב ספרד
4	"יקל בעיני... יקר בעיני"	____	ד	הקרע מוציא את הטעם מן היומיום

חלק ג׳ – כותבים ובודקים

כתבו משפטים מלאים. השתמשו בפתיחי משפטים: "הדבר מראה ש...", "לכן...".

10. כתבו משפט אחד: מה אתם רוצים להוכיח?

11. כתבו תשובה: אילו ניגודים יש בשיר? מה הדובר מרגיש? מה הוא מחליט בסוף?

כרטיס יציאה

1. מהם ארבעת חלקי התשובה, לפי הסדר?

2. כתבו ניגוד אחד מהשיר ומה הוא מבטא.

3. השלימו: "בפעם הבאה שאענה על שאלה כזאת, אקפיד ל..."